411

לוקח אלא הנאת מוכר, סתם הדברים שאין הלוקח גומר בלבו קנייתו ואם נאנסו בידו פטור, הא בזבינא חריפא על הדרך שביארנו כל שנאנם בידו חייב, מעשה היה באחד שנכנס לבית המטבחים והגביה ירך אחד לראות אם היה שמן ונאנס היה בידו, והוא שבא אנס אחד וגזלה הימנו, וחקרו ומצאו שדמיה קצובים היתה, ושכלה היה רוצה ליקח א ולא היה צריך לתזור ולקוץ על חתכה שבה, וחייבוהו.

מעשה היה באחד שהביא דלועים למכור והיו דמיהם קצובים וקפצו עליו הרבה בני אדם ונטלו בידם אחת אתת לבקרם על דעת קנין, וכעס על שקפצו עליו כמה בני אדם והקדישם לשמים, ודנו בה שמכיון שדמיהן קצובין הרי הם ברשות אותם שהיו הדלועים בידיהם ואי אפשר לו לחזור במכירתו מו שביארנו ב, ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, הא מכל מקום אם לא היו דמיהן קצובין יכול היה להקדישם, ואין כאן משום שאינו ברשותו, הואיל ולפניו היו ולא על דעת גזלה היו בידם הרי הם כמי שהם בידו.

הלוכות והיה בורר ומניח בורר ומניח אפילו כל היום כלו לא קנה להתחייב במעשר, ואם רצה להחזיר את הירק למוכר מחזיר, וכמו שביארנוג בכל נוטל לבקר דבר שדמיו קצובים ושהמוכר מעמידם על דעת למכור שהלוקח יכול לחזור ולא מוכר, גמר בלבו לקנותו אף זה לא קנה ויכול לחזור, ואם הוא ירא שמים ורוצה לצרף מחשבתו לקנותו אף זה לא קנה ויכול לחזור, ואם הוא ירא שמים ורוצה לצרף מחשבתו קנה מדין זה אעפ״י שלא קנה בדיני אדם, ואם נתחרט אחר כך והיה מדקדק על גמר מחשבתו, להחזירו אי אפשר שכבר נתחייב במעשר מצד גמר מחשבתו, לעשרו ולהחזירו אי אפשר שכבר נתחייב במעשר מצד גמר מחשבתו, היה אומר שמעושר היה ושמא כך הוא, ולא עוד אלא ד שאף הלוקח ממנו אינו מאמינו עדין, הא כיצד הוא עושה מעשרו ונותן לו דמי מעשר.

המשנה החמשי ואמר על זה, הסימון מקנח את ה מדותיו אחת לשלשים יום ובעל הבית אחד לשנים עשר חדש רשב״ג אומר חלוף הדברים החנוני מקנח מדותיו פעמים בשבת וממחה את ה משקלותיו פעם אחת בשבת ומקנח מאזנים על כל משקל ומשקל אמר רשב״ג במה דברים אמורים בלח אבל ביבש אינו צריך וחייב להכריע לו מפח רשב״ג במה דברים אמורים בלח אבל ביבש אינו צריך וחייב להכריע לו מפח היה שוקל לו עין בעין נותן לו גירומיו אחד מעשרה ו בלח ואחד לעשרים ביבש מקום שנהגו למוד בדקה לא ימוז בגסה בגםה לא ימוד בדקה למחוק לא יגדוש לגדוש לא ימחוק.

א) כ״ה בגמ׳ שלפני רבינו וכגי׳ הרי״ף ושאר ראשונים ע׳ דקדוקי סופרים אות ח. ב) בדבור הקודם. ג) לעיל ד״ה הנוטל. ד) ר״ל שאף אם באמת לא עשרו המוכר מ״מ הוא מפסידו שהרי הלוקה אחריו יקחנו רק במחיר דמאי. ה) בספרינו לי׳ ״את״. ו) בספרינו : "מעשרה״, ע׳ רשב״ם פת, ב ד״ה אחד.

קידושין

מרדכי

דף כג, כה, כח, ל, לב, לג, לו

גרסי׳ כילד רשות הגבוה בכסף גזבר שנתן מעות בבהמה אפילו בסוף העולם קנה מתנה לא מהני אבל כל זמן שלא נתן מעות לא קנה [בפיסוק] שוה המעות מיהו אם נתרצה לו המוכר ן מתנה לאשתו בפחות משויה מה ששוה יותר זכה בו הקדש דה"ל מתנה כדאמרי׳ פרק יש נוחלין יירי דמזכה לה ו*אפילו ע״י גבי בנו של יוסי בן יועזר דהשכח מרגניתה אמר לבריה זיל אמטייה לגיזברא ולא תשמייה את משום דאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט (*והדיוט לא קנה עד שימשוך) בנו ע״י השתו וכ״כ רבינו יואל וז״ל נ״ל דהא דאמרי׳ בקדושין דרשות הגבוה בכסף דוקא היכא רים לעבד סתם שההדיוט מוכר בדמיו ושאין בדעתו ליתן להקדש בחנם הלכך דוקא דמים קונה ולא ל כ״א הפירות פיסוק באמירה [*אבל היכא דנותן להקדש חנם מהני אמירתו כדקתני הכא אמירתו תם דלכך תקנו לגבוה כמסירתו להדיוט. מ"ין ותדע דגרסי׳ התם כילד אמירתו לגבוה כמסירתו ה מפרש התם: להדיוט שור זה עולה בית זה הקדש וכו׳ יטדהא במתנה יהיב ליה להקדש בלא דמי נתנה פי׳ ניחוש דלא שייך למימר ונתן הכסף יגובפרק יש נוחלין [בתוס׳] הרי ידודא״ל אי תשמייה זע שהגוף שלה בדמים מועטין הרי המותר מוותר ואתה נותן מתנה להקדש ואמירתו לגבוה כמסירתו על שהוא אוכל: להדיוט במותר ולא במה שפסק בדמים אבל המוכר להקדש שוה בשוה בדמים לא שייך ףד) שלו הלמה אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט וכן כתוב [*בתוס׳] פרק יש נוחלין: כילד אמירתו דיך לומר] [נ״ל לגבוה כמסירתו להדיוט האומר שור זה עולה בית זה הקדש קנה והה"נ במחשבה יר״מ וירשליר ז״לז: בלא אמירה כדכתיב כל נדיב לב [*עולות] כדילפינן פ״ג דשבועות אלא משום דהכא מיירי שכופין אומו צ״ד לתת ואין אנו יודעין מחשבתו עד שיאמר אבל ירא שמים יזכה הבעל בין חייב משחישב ודכותיה גרסי׳ טופ״ב ודובר אמת בלבבו כגון רב ספרא והיינו מעליותא אחרים] וההיא דאף להדיוט מקיים מחשבתו עי׳ פ׳ שור שנגח ד׳ וה׳ ורב האי גאון כתב וז״ל השלמת ז׳ וה״ר ששתן קשר המכירה להקדש הוא באמירה לבד כגון גזבר שאמר לישראל מכור לי השה הזה י עסקינן כגון א״ל הרי מכור לך בכך וכך דמים קנה ההקדש אם יחפוץ ליתן דמים אפילו לא החזיק הני תנחי וקני הגזבר במקח: רציה והב״ע]

תצו ודף ל ע"א והודעתם לבניך ולבני בניך אית תנא דמחייב ללמד גם בן בנו להוליכו לביר לדי ע"א לבית הספר ובירושלמי אמר שר' יהושע בן לוי נכנס במרחץ ע"ש

כשנזכר שעדיין לא חזר בן בנו לפניו הפרשה כמו שהורגל שהיה רגיל לחזור לפניו בע״ש הפרשה חועדיין לא גמר רחילמו וילא משום שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך וסמך ליה יום אשר עמדת ומסיים בירושלמי כל השומע הפרשה מבן בנו מעלה עליו הכתוב כאילו שמעה (*מהר) [*בהר] סיני: תצו לעולם ישלש אדם שנותיו כו׳ עד לא לריכא ליומא ומשום הכי נהיגינן למיקרי פרשת קרבנות ואיזהו מקומן וברייתא דר׳ ישמעאל ליומא ומשום הכי נהיגינן למיקרי בקרבנות דמקיים בהו עלמא ומתכפרים בהם דכתיב די״ג מדות ומ״ש הני משום דאיירי בקרבנות דמקיים בהו עלמא ומתכפרים בהם דכתיב נשלמה פרים שפתינו. ור״ת אומר דסמכינן אהא דאמרינן בסנהדרין [*דף כד] תלמוד

רף לב ע"א טו)תנן כמאן דאמר תצה משל אד יו)והיכא דאית ליה דרווח הדן ואד לית ליה ליה דרווח הדן ואד לית ליה כייפינן ליה וכך פירש רדינו יצחק ודגמרא דילן יש גרסינן תני רדי

ישמעאל ב״י [*ובגמ׳ דארץ ישראל גרס רשב״י אמר גדול. מ״י] אומר גדול כיבוד אב

אריין מציא הירושלמי בלשון הזה גדול כבוד אב ואס שהשוהו הקצ"ה לכבודו * דכתיב כבד את הירושלמי בלשון הזה גדול כבוד אב את אלתך ולת אמך וכתיב כבד את הי ואס שהעדיפו הקצ"ה יותר מכבודו דכתיב כו']: את אביך ואת אמך וכתיב כבד את הי

ותיאה הרוחות וחנושרות להאריל רנוזית להשתוח אחאיה רשיש לו חייד רשאינ לו תרוור

רים בשם הראב״ד לעולם הבעל אוכל שאת נושאת ונותנת אוכל פירות ופסק הל׳ זכיה מה שכתב ״ם שפסק כשמואל הלכה פסת הנגיד

תלא בו לחירות

זאי גאון בשער

יכנן ור״ת ור״י

היר חתנו ממנו

ין לבעלך רשות

זמר מה שתרני

כר״מ ושמואל

יל הלכתא כרב

*רביה] [בעל]

7

שאקות והשובות שער מיניא ונזיר השאת העוףאינה נאכלת העבינים מהודי הכהן ד

סימן ז

לתלמידי האצרך המופלג המפואר אריף וסכון מוהי אפרים למיקשוימצמר כיי בתיק פיערעוקאוו בפולין

ככרינרך אי ציד אמר מתלעידי והיום כוכרתי להסיצ כר על הא דאערו בקידושין דף סיא ריע אוור כל תנאי שאימי כתנאי צרי גד ובני ראובן אינו תנאי ופירש"י כל תכאי שאים כפול כתכאי בני גד כוי איני תכאי ואנפיי עלא כתקיים שתנאי כתקייווי שדברים כתן ארייה גיעך עיע: שתתר לי מאמים זוז זכא עיי לבשול כוי אין כאן תכלי על תלתים דו כי והדקדוקים לפרי כסנם ממה פורעים בספרים. וכחבו עם התוסי בריה כל תכלי עציל דברי רשייגדריית בנד כל דיכי שנאים רק פליג אסנאי כפול וסקטו עליד וותה רפי הפועלים דלונהו טס וולך שנועה ליי דבני תכחי קודם למנקה רימ משמע דרחביב פליג אכולהו לכך כיל דפליג אסלהו עייב - והמהנה תסביר דברי התוסי דהל גאמת אים עוכה מדבריד בעסניהה דפליג רק אתואי כפול דהא סברת וועשה קודם לתואי דהתואי בעל המנעשה קיים הואי ניסום דלא אחי תנאי זוובעלי ננעשה ואמאי לא אומריכין דבפוך כיד יכול בחזר בו זאינו הלה רק כשקיים התומי מכשיכ כאן שאיטי כולה לבטל המעשה ולא היה הזרה במורה דק שרולה שהמעשה יתול על תכאי זה והה בהה תניי דלריוו כיון דבעי תכאי כפול וכיון דכופל אם התכאי היא יותר מכיד שהוא כבי שאלת מלמיד. לרב אצל לרחבייג הפליג אתנאי כפול זהוה תוכייר גיבול לחזור צו הילכך מוניל כמי התנאי לאחר אמידת המשסה מענס חזרה זת הוא כוונת העקכה לדעתך. והקשית על הברי רשיי זיל שבי דרתביג לח. פליג רק תכפול וכלח כח גלוד כלי זכחנת לתרך עתיווים הרוונים זיל בפי הי עהי חישות דחין הפידה, בנתינת הדיור או השחר דברים כק העיקר היה מנויית המננסה זכיון דעסיית המעסה היי מתודם הוי בת לאחר כיד ולת עהבי תורם התכאי הלאחיכי לכך דיקדק כאן רטיי בחמר כייז. גיעך דחמירס: המעסה היי מקורס וריל דאף דאמירת המכשת היי מקודם לה הוה מעסה קודם לתמאי והבינותל התכשי היא רק משום שלא פיי לכפול ונחלה טיעת רשיי: כהוגן הרחציב לא פליג רק אבפול אצל צעי כובאי קודם למעשה ממעשה קודמת לא מהכי דלא שיקי ליונר היבול לחזר צו כיון האונבוה כנר מנשה היי לחאי ביד תבל תחוסי אלי בקיעת הרתבין והרטביא הבימה סרין בנימין רמנתום קודם לתכתי הוא פיקר אמירה סמעשם ואו הוי תוכיר וכיון ררחבינ לא צעי כפול לא צעי כעי תכאי קרים למפשה עביל :

בכוונה המקנה תשרת זממימית כונתו הוא כיון דעיקר המנאי שוא בהשלילה אם לאיעצאי

הכשיאמר אהן קורים ללא מה שאיכו מעיקר התגלי שה האריטות הדברים מביאים לאת העיקר התגלי לאמר כיד לו המי גם דברי הכן מעיקר התגלו לא הי מקרי לאחר כיד כמו דקוייל בעברות רגם הערך ביד על מבירב מהכי טמרע עימי כסבים דבריך בישוב לשון רשיי :

לארעות ליישו שקועיי דלווס לא יזכל לחור זו מוך כיד להתניה בתואי לבצול מעותש ביל מפיי יביד להתניה בתואי לבצול מעותש ביל מפיי זיכתו לו מאיטר ייכול להור פון פייר גראייש השא דבית דף ייכתו בים אלימי לתורת זומני שליי דראיי צה ממלה ייכתו בים אלימי לתורת זומני שליי דראיי צה ממלה דראמיירן עם ייתושים בקיפאי ליל פינושיי דרוסי צלו אמר להמלה בסי מסיטר בקיפאי ליל פינושיי דרוסי צלו אמר להמלה בסי מסיטר והגלו למומלה קאלר המי על למאור אוי

שתם גני וולד שלווים עיכ . וכבודו רלה לחרץ ולחלק בין הסוא דהיא שלווים כוי דשחינותה של הנהווה בנורה סיא מיאי לא כן בהעואת העוף הצא על הספק שעיקר הקרצן סיל משום ספק ורחה לעלמו שאין לחלק בין ווראי לספק . נאומר אכי שהאמה כן הוא וכהיג כתנו החוסי מכחות פי צ׳ דיה וכי שכתנו וזיל אי כווי אפיי לרנכן התם אפשר דיותויב כולה אפילוי אינה ווחויב כולה יש שם ווהלת שהוא ממויצ אצל כאן שמא כל הלחם חולין עיכ יעייים ומן סקצרא הוא כך והיא כענין שאמרו גמסי בילה דכיון שאו אפשר לבזית בשר בלה שחיעים מותר לשמוע ביויע חעפיי שאיכו צריך לכולה ולא הוי שומע וויויע לחול וכן הוא למכין תולין בעזרה כיון דעיכ לריך לבתוט את הבהמה דשיה שלמים לה חיכפה לן במה שהאלד הולין ולה תשי הבהמה מעוכב השחינוה בעצור הוולר שבמעיי משחייכ בחנואת העוף הנא על הספק שעיקר הקרצן היא הספק והתורה המירה להקריצה בעזרה אף שהיא ספק ומלוומה בכך ואי אפשר בעכין אחר ואם ישתטכה בחוץ איכ יצא מתורת קרבן ומחויב להביא העואת עוף אבל כשיקריבו בפנים אל עלי כורת קרבן אבל מיינו מרין פפק הוא ואינו מותר רה מס שהום לשנים אבל לא שיהי מותר לאכילה . ועוד איכא בזם ענין אחר דפנה בתשוי הרשביע כי חפיע כי וזיל -. ואמנם שאל אביי בהוא הולין וולהה שלמים כוי ולא אמר פתאת מכני שבאלת-רצא מריי היתה צהיא שלמים וולדה קולין ואי אפטר שההיי השאלה גשלווים וופני שנטר של שאם בס העוצר הכל לבעלים משאיכ נהעאת שהבשר לכהנים עכיל ~ ופירוטן על הדגרים שהם סמוצים מחוד הות כך דבחמה חין שייכת ספק נומר דניהוי העובר הולין בעזרה דהה כגופי העוצר הוא כל עוד שהיא במעי אמו ופתו כל מידי דלח שייך בהו הקרבה ופחלב המוקדשין ובילת תורין דלה שייך צהן מעילה מפני שחינם רחויי לקדושת המקצה כווו שחמרו במעילה ייצ עיצ והה דחין כהנה ווה סים רק דרנפן רק כל אם אם לא יחד להוולד ערין אחר ואיכות אמרת אבל באמרי הוא שלמים וולדה חולין איכ מלק-מוולד מהצהגום באיכותה והיי מקום לומר דואת שמפטה מושה את הוולד למולין בנוזרה לזה כתב הרשביש דהוולד תולין פתיכא ליה בצשר של שלמים שגם הוא כאכל לבתלים בכל שחר תולין משחייכ בבהמה של הנוחת שהמירח קרושתי שאינו כאכל אלא לכהנים אין לו שייכות עם הוולד של קולין ועיי דיצורו יהיי כמכנים חולין צעזרה ואף שנאמת בם בבסמת הנואה הדין כן כמו שהעלה הרשביש בעלמו שם הוא משום דמעיקר לא יתבעול ממלותו בעבור הנופל משמיב בהעואת העיף הצא על הספק דאף בהקרצמו שם בפק עליו עד שהפריה הוכיח מזה נגד שינוות הרמצים דסי מהית לחומרא וכצר ציררתי זאת בספרי כמה פעמים

ובמופכים שוכים :

שור ראיתי בהגהות הגאון רי בלאל רכובורג שתונה דאם האבעי אזלא רק למיד דוולדות קדשים בהווייתן הן קדושים ליל שיאמר וולדה חולין הא בלאיה וולדה מולין ובדברי ניתא דבאמת הוולד אינו חשיב לגבי שיקף פרטעיכן להגבתה אולין בעזרה כמו שכתבו מסוקי במנחות מיא עיא ריה וכי שהבאמי וכל זה מתחמא אבל כאאמי שיא עיא דיה וכי שהבאמי וכל זה מתחמא אבל כאאמי בפחי עליו שהוא הולין איכ עיי התכאי אמשיה למשיר בפחי עליו שהוא הולין איכ עיי התכאי אמשיה למשיר בי לעומא בירוך מרגת עואי יצראל גייחוים הגליבה למעותרי גדי יגדוך מלאת עואי יצראל גייחוים ההולים ישראלו והברולים לא יאנו ובלום לכנידוי כמשי

שאלות ותשובות שער דין הנאי ענינים מהראי הכהן

מהכי אפיי אחר הנתינה לא היי מקשה כאן כלום דודאי הייכו אומרים שרולה לזכות אחר הנתינה דהייכו חוכ"ד לכך מוכרח לומר זכיתי צה תחילה כדי יעיש"ם וצטי אצני מלואים שם וציותר צדצריו צסי קלות המצעך סיי קליה חלק עליו ומחלק בין ההוא דמליאה דלא היי מעולם של המוליא ומיד כשהגביסו נתנה לחצירו וזכה צה מיד וצין ההוא דמתנה דהיי מקודם שלי מש"ה יכול לחזור חוך כיד גם ממק עלי מדצרי העור והמתצג שם דמכומר חוך כיד גם ממק עלי מדצרי הנור והמתצג שם דמכומר חוך כיד ומוכיח סון מקרין סודר אינו יכול לחזור אחר כיד ושוכח דתוביד יכול

ארכור הדברי הנוייז נכונים וברורין בניבוון והיה דהקכינים היותר חזקים כמו חזקה זמסירה מני פנים להם האי מדין קנין והוא שהמכונים יחדו את אלה המעשים נהכינים שכעשו בסורח קנין שנקנה חת הרבר הנקנה על ידם . זונזה צחם חחר המקנה חוכיר כעקר הקנין והדי כאילו עושה מעשה הקנין גלא דעת המקכה ובנפול תועלת כקנין תין כאן לא חזקה ולא מסירה מסאיכ צהחוא דסנויה דכותן מתכה להבירו זחמר הכני כותן לך מתכה: זו ונהנו דים צזה: לכאורה אריכת דברים בלשונו זלמה לאכתב בקהם בנותן מתנה להבירו - אמנם יובנו עם דברי הבמרא צביצ דף פיח מיל חיר הלוקה ירק מן הטוק כוי במר צלצו לקנותו קנה ונתחייב בוועשר להחירו אי אפשר שכבר כתחייב במעשר כוי לעו משום דבמר בלבו לקטום קנה תמחייב במנטר ופיי הרטביים בחמיי ממחי הה חפיי א קילי דוויהי יכול להחזירן ולהדרינהו וליפטריי לתר רב הובניי הכל ניים עסקינין כנון רג ספרא דקיים צנספי ודונר אנות בלבבו - זפיי הרשביים דהייכ גבי מעומר ביון דירה שנים הוה כיון שנמר בלבו זכה בהמקה" וכתחים

במעמר וכי מסויכו כקותר ומוכר לו דעי עיכ יעייים: בערוד יניד כביאמר בתם מתכם להבירו אם יישו מוא ים ברברים האלה עניך הקנאה עבום דגוור צלצו להקמתו. - וכסטסמ לו אחיב הוכיח סופו על תתילתו שנתר צלצו להקבותו והיי הלום הקכין נגיד קודם שכתו לו . ותננתה הנחינה חים בתורת קנין רק כמו שנותן לחבירו דבר שהוא של חבירו - ובזה בודאי אירו יכול לחזור בו שכבר סוא של הבירו ושיבוי יכול לתולישר מידו - וגסישם:היתה הנתינה מיד זמתר בו סוכיד על אנירמו איטו יכול למור. בו מסרי סנחינס שקדונה ההחלט צלצ וכמו בהקדע ועלד דצרים שמיכו יכול לחזור בו אפיי תוכיד מגודל באמרהם ומסתמא במר בלבו מקודס וכמו שכתב הריין זיל במדרים ובריי פרק כפ נוחלין - ומתה רחיית העייו. כמין חומר וכמו צמליחס שנטן העליאה להבירו בחוקם שהוא שלו שאיננו. ובול לחות יבר כן בנוסן שתנה לתבירו בנסנו לו חחיב שחוב יכול לחזור בו - והדברים החלם מכונים מחוד במעמס וקרובי חל מרכז החמת :....

ולכויו אינו יכול להעיל שכאי לעקור את העעשה - הקודמת כיון דתכמי מילחה המריתה בוח וכמו. שפיי התוכי וחרין זיל צכתוצות פיהחשה שכתארוולה דסימי עוקר את המעשה ואיכי בליי דעמיי דחפץ בקרין סמעשה עכיפ רק שרולה להגיל פליו קיום הנאי ובזה אים מועיל אף. סוביר ורויק ונזה מרחת כל דבריך אשר כחנת אחרכ ואין רנוני לפרעס ולהארך צם וווה שכוונה ליעוג דברי הדמבים בכי בפיו מהי חישות דמנוסה קודם לתכחי הוי צעשיית המעכה והבחת קר ההית יכל הרוובים דלח בעלה כלל רק צרין עי התוווק בקידושין שעוור: על זם עהם הפי מי במחור רמערו: עם הה דמתק במוהל: בנישה דשכית זמקשיכן- שם ולימה להיהיי גנו אם גל מהיוומבליכין בפינין בוליי קדס למשנה אלעה ההיוניקרי שננה קוהם ולתואי אף דגה סוי מקדס בק למיכת שמענומייי השלרכת כוס הרצה עסי דברי הבעסימ והרמביין שיצ דבילה עד שבחת

לחלק ולנות דבהא דאחקין שמואל נייכ איירי צמעכשיי וריון שיחול הקנין אחיכ למפרע הוי החנאי צדצור כמו וריון שיחול הקנין אחיכ למפרע הוי החנאי צדצור כמו מעשה דבריך ככונים ודכירנא שראימי זאח צראשונים ל אבל מה שכחצה לחלק צין מעכשיו גופי לא ככון צפיי עייכ אין אני מפרט דבריך החא כנד דברי הרמצים הסקים עייכ אין אני מפרט דבריך החא כנד דברי הרמצים הסקים כל המקומות צמעכשיו ופסק שאין לריך משפטי הסנאים ל כל המקומות צמעכשיו ופסק שאין לריך משפטי הסנאים ל כל המקומות במעכשיו ופסק שאין לריך משפטי הסנאים ל נייד הסוסי צפי האומר דף סיצ צענין הסנאי של סומש עייד הסוסי צפי האומר דף סיצ צענין הסנאי של סומש באם לא שכב איש אומך הכקי דרמצו הסומי של סומש שמוא רולה שמעשה הסוצ הן והוקשה עייז מימא רבתי מהא דאסקין שמואל בגינא של שכימ שכימ שליה כא מס מולא מתגרש לק אם לא מתי לא יהי גנו אם יומא מות המא כמי ומאל

ליד בפטיניות לומר דכל תלא שלריד להיות בו ההן קודם ללאו לריד שיחדש בההן איזה פעולה וכמד

צמוכר או כותן קרקעו או מעלעלין ומתנה צו איזה תכאי הנה ההן הוא חידום פעולה שהקרקע יולא ווידו ליד אמר וצהה דחס לה עכב היש אוחד הנקי דדרעו צגוורה דסומים שאם יולדת בלער יולדת בריוח היחה יולדת נקיבות יולדת זכרים ועוד רצות ויש נההן דנר שהוח חירוש תכחי ושפיר ייל צו שמה שהוח רולה זה מיקרי הן ומלחתי כדברים החלה במהרייע בחירוטיו בסוגיי זו משחיכ החי דחם לחי מחי לה יהיי גנו הכה בתנהי הזה הין בו בוום רבר ממחדש דהא אם לא יאור כלום גייכ לא יהייגעי ולא וויקרי הן וכייז לעניו הן ולאו אבל לענין מעשה קודם לאכאי שפיר מיקרי מעשה מה שהוא רולה שיהיי שלא ימות ולא יהיי ביר והוא דהא צכיוו דהולרך הרמצים שיהי המעשה צפועל הדם התנאי כדי שימבעל התנאי לא שמהפיד על העצויי רק להגוורת הוועשה לא נשאר מקום אחרי כן להטלח התואי אצל באמרו אם לא מתילא יהיי גע צוה כשאר הרצר כמו שמות ולהשלילה הזתה אין לורך למעשה תחיב ושפיר מיקרי וונסה :

ריש פרק האומר עליי מיש האהרייע צאירושיו לקירושין ריש פרק האומר צדיה אלא ובחצ וזיל אצל לריצ כיחא דעשים צים קצול זה כיון דלא מחוסר מעשה אחיכ אלא שיאשוצ עליהם לצד ולכך אשיצ שפיר מעשה כמו לחיכ מעות ליד אשה עכיצ' הדי היכא דלקי לרק למעשה אחיכ מיקרי גם המחשצה מעשה - ועתה היצר כמו דלהחלוקה אם לא מחי לא יהי גע ויהי הדצר כמו שהוא עמה אין לריך שוצ למעשה כלל גם ואת מיקרי גמר שהוא עמה אין לריך שוצ למעשה כלל גם ואת מיקרי גמר שהוא עמה אין לריך צוה והנכי צוא רצך הריש:

פימן ה

עם מתמני מיום די ויצא הציע לפני עם שחשב בדביי המעליע בפיז מהלי אישום האכם לפני שא שחשב בדביי וקדש לי אשה כתם וצא השליא אישר אחת שנטמיך עקודשת לפלוני דקיייל דבפאי שהיקידושין שאינם מסיין לגיאה ויכול המשלח לומי להשליח לאורי להשייר באיי קידושין והשניא דמי מהא דקידושין אישרי ששורי שאיני גרומיך לשני בפרועה כיי וכחב שליע שצירי כאי איליצ הוי קידושין בפרועה כיי וכחב שליע שצירי כאי איליצ הוי קידושין שאמיל והקשה ללפי דצרי שרמנים שמנים למוכי יהלי שאמיל והקשה ללפי דצרי שרמנים שמנים למוכי יהלי שאמיל המעלא הגמולא במיקו וקשיל איכל שמני לומר לי למקורי ליל להיער דהמיקו וקשיל היכל שמני לומרי ליכל המקורי

505

ודובר אמת בלבבו. יח) אכן אבל מדברי המחבר משמע שמפרש דהמשנה והברייתא דדמאי חד דינא הוא והברייתא אתי לפרש המשנה. שביו ד (סימן של"א סעי' ציה) מביא רק הדין המבואר בב״ב וכותב הרי שלא נתן

יז) והנה מדברי הרמבים משמע שפרש שהם שני דינים מיוחדים (שפייא מה׳ מעשר ה׳ח) מביא הדין של המתניתין דרמאי בסתם ההלוקח ירק מן השוק ומשך זכו לא יחזיר עד שיעשרי-ומשמע דמיירי בכל אדם, והיינו מכיון דמיירי שמשך ודק (בסיה מה׳ מעשר ה׳א) מביא הדין של הגם-בכיב האם גמר בלבו ליקח לא נתחייב לעשר ואם היה ירא שמים משגמר בלבו מעשר״, והיינו משום היה ירא שמים משגמר בלבו מעשר״, והיינו משום

טז) והנה יש לעיין אי המתניתין דדמאי והברייתא דבביב הניל הם חדא דינא והברייתא דבביב אתי רק לפרושי ביותר הדין דמתניתין דרמאי ושרק בירא שמים עסקינן, או דילמא שהם שני דינים מיוחדים והמתניתין דדמאי דמיירי שמשך באמת הדין שצריך לעשר מיירי בכל אדם, והגמ׳ בביב מיירי בשלא משך רק שמכיון שגמר בלבו לקנות תייב כבר לעשר, ולכן לא מייוי אלא רק בירא שמים כגון רב ספרא שמקיים ודובר אמת בלבבו,

בדמים, וכנ״ל ו

הוא "דבוה שיקח אפילו רק העלין למעשר מיקרי ג״כ "שכבר מפחיתן בדמים", בזה שממעט אף מהעלין כדי מעשר והיינו כנ״ל, מכיון "דבירא שמים עסקינן כגון רב ספרא״ מיקרי זה אצלו ג״כ שכבר מפחיתן

המוכר ומעשר מפחיתן בדמים: אבל לפי דברי שביארתי מיושב שפיר, דכוונת הגמי

שפיר לשון הגמי שם, דאיתא "ולעשרו אי אפשר שכבר מפחיתן בדמים׳ והלשון של "שכבר מפחיתן בדמיםי קשה קצת דמשמע דרק עתה באופן כזה כבר מפחיתן בדמים, אבל ישנה מציאות שאילו היה מעשר° משל המוכר שלא היה מפחיתן בדמים, ואיזה מציאות ישנה כזה שלא היה מפחיתן בדמים ?, ואיזה פעולה מיוחדת געשית פה שיהא שייך הלשון אינה פעולה מיוחדת געשית פה שיהא שייך הלשון

הירק על הירק. סו) ובאמת לפי ביאורי זה ברברי הגמי בב־ב אתי

כריכה וכריכה דהא הרי אינו גורם לו היזק מחמת קלח אחד מכיון שהמנין מהכריכות לא נחסר וכניל. ובע"כ צריכים לומר דהגמ' סוברת דגם זה מיקרי היזק וירא שמים אסור לעשות כן דהא הרי כל הרין הזה שצריך לעשר בירא שמים עסקינן כגון רב ספראי וכמבואר בגמי שם, וא"כ ירא שמים כגון רב ספרא אסור ליטול גם העלין וגם זה מיקרי לגביה ספרא אסור ליטול גם העלין וגם זה מיקרי לגביה דידיה מפחיתן בדמים" מכיון שעכ"ם אין הבעה"ב מפקירן, וא"כ ליכא ראיה מכאן דאסור לעשר מעלי

> יד) אכן אבל לפימיש דעיל אין מכאן ראיה, משום דהנה אף לפי פירוש השנות אליהו שם בדמאי דכוונת חזקיה הוא שמפריש קלח מכף כריכת וכריכה הרי נמי תיקשי על הגמי הגיל דאמאי צריך דיתן דודמי מעשר הא הרי יכול הפריש קלח מכף

> אייש להוכיח דאין יכולים לעשר מעלי הירק על הירק זכן איתא שם, ת״ר הלוקח ירק מן השוק ובירר והניח אפילו כל היום כולו לא קנה ולא נתחייב במעשר גמר בלבו לקנותו קנה ונתחייב במעשר להחזירו אי אפשר שכבר מחייב במעשר ולעשרן אי אפשר שכבר מפחיתן נתחייב במעשר ולעשרן אי אפשר שכבר מפחיתן בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר אטו משום דגמר בלבו לקנות קנה ונתחייב במעשר אמר רב הושעיא הכא בירא שמים עסקינן כגון רב ספרא דקיים בנפשיה ודובר אמת בלבבו ע״כ. עיי״ש, ומדאומרת רגמי, לעשרו אי אפשר שכבר מפחיתן בדמים. א״כ הירק, דאי נימא דיכולים להפריש מהעלים על הירק הירק כאי מפחיתן בדמים איכא בזה הא הרי אינו מחסרו ואינו גורם לו שום היזק בזה וכנילי

לעשר משלו מזני ששלו הם: יג) והנה לכאורה מדברי הברייתא שמובא בכבלי

אריישישטייל שמעשר מכל כריכה וכריכה שאינו גורם לו בזה היוק מחמת קלח אחד. ואיכ לפי"ו יש לעיין אמאי פליג עליה רבי יוחנן, ולמה באמת ס"ל שצריך ליחן לו דמי אחת מהן ולתקן. ובע"כ מוכח דפלוגתתם הוא כנ"ל. דחזקיה ס"ל דאינו נידון כשלו ממש שיהא בנ"ל. דחזקיה ס"ל דאינו מנסיד לבעה"ב בזה, ורבי יוחנן בריכה קלה שאינו מפסיד לבעה"ב בזה, ורבי יוחנן ס"ל דהוי כשלו ממש כאילו כבר לקחם בשבילו וצריך הפריש ולעשר, כדי שיחקן ויעשר משלו, ווהו אחת מהן ולעשר, כדי שיחקן ויעשר משלו, ווהו באמת מדויק בדברי השנות אליהו שם שכותב, ופירש אחר "שמעשר משלו", ששלו הם". והיינו דלכן צריך

בו וכמריש המג״א בסימן תרליז סק״ג גבי גזל כוחי שרי מ״מ לא מיקרי לכם עיייש, ולכך ס״ל דאינו יכול להפריש מן העלים וצריך לתת דמי אחת מהן שיקנם שיהו שלו, ואחיכ יעשר מזה עליהם, אבל בזה שיקנם שיהו שלו, ואחיכ יעשר מזה עליהם, אבל בזה על הירקות: על הירקות: באמת סיל גם הוא שיכולים להפריש מן העלים גד הירקות:

השנות אליהו שם, שכותב על המשנה הניל, וזיל

פירש הירושלמי שני טעמים אחד שמעשר מכל כריכה. אוער המכטלן אינו גורם לו היוק מחמת קלת אחד שהמנין מהכריכות

לא נהסר, ופירש אחר שמעשר משלו ששלו הם" עכיל

הרי שהגריא בשנות אליהו עריין מפרש דגם כוונת

חזקיה הוא דמפריש מן הירק ולא מן העלים אלא רק

ורבי יוחנן, מוכרחים לפרש לפי דברי

דכל זמן שלא הפקירו בעליו בסירוש אי אפשר לוכות

ציץ אליעזר

סימן א

שו״ת

והירושלמי בדמאי נתבאר דעלי הצנון וקליפת התפריז שפיר חייבים בתרומות ומעשרות, וגם שיכולים להפריש תרו״מ מעלי הצנון על הצנון וכן מקליפת התפויז מכיון דחזו לאכילה, ולרווחא דמילתא יש לצרף בזה גם דעת המג׳א באריח בסימן ר״ב הבאתין לעיל בדברינו והפנים מאירות והתיא (הובא במשנה ברורה בשער הציון שם) שפוסקים דקליפת התפויז מגוף הפירי הוא ומברך בפה"ע, וכן דברי המשכצות זהב הובא בשערי תשובה באו״ה (סימן ריג סק״ד) שכותב רקליפה של צנון הוא משובח ולכו״ע מעיקר הפירי היא ומברך בפה׳א עיי״ש, ואיכ הרי נפשטה. שאלתנו דשפיר עלי הצנון וקליפת התפריז חייבים בתרומות ומעשרות, וגם ששפיר יכולים

להמוכר דמי אחת מהם ולהפריש: כב) עכ״פ היוצא מדברינו. שביארנו דמדברי המשנה

דחזקיה סובר דמכיון שאין בעהיב מקפיד על העלים איכ מותר לקהתו ולהפריש מזה מעשר על הפירות ואינו אסור משום גול ומביא ראיה עייז מהא דריש בר כהנה הוה מסמיך לרי לעזר ועברון על חר כרם ואמר לו אייתי. לי חד קיסם מחצד שיניי, וכן מהא דרבי הגי הוה מיסמך לרבי זעירא עבר חד סעון חד מיכיל דקיסין איל אייתי לי חד קיסם מחצד שיניי. הרי דאין בזה איסור כלל. (עיין בביאור הגר"א הבאתיו בריש דברי), והם בעצמם שחזרו בהם הוא רק מחשש רחוק, משום דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבר כן אזיל סייגא דגוברא (הסייג של האיש יהרס) ואזילא מיכלא דגוברא (המשא של האיש). הרי דרק משום חשש רחוק חזרו בהם, וגם אף לפי החשש הרחוק הזה ליכא כעת שום איסור גזל דהא הבעהיב בעצמו אינו מקפיד עיז ממה שיקח כעת רק קיסם אחד, וגם הירושלמי מסיים שם ע״ז לא ר״ז כשר כל כך אלא מילי דיוצרן שמע לן ניעבדינן" וריל לא ידקדק כיכ על דבר מועט וחשש רחוק כזה, אלא מפני שעל דבר מועט כוה גם היצה"ר שמע לן ולכך לא לקח), ואיכ כאן שאם לא יקח מן העלים שהוא דבר מועט זאין בעה״ב מקפיד עייז, יצטרך לתת לו דמי אחת מהן ולתקן, ולהפסיד, וגם הא הרי אין זה בשבילו רק לתקן הירק, לכך ס"ל להזקיה דיכול ליקה העלים ולהפריש מהם על הירק, ועיין בריש שם במתגיתין דרמאי מ״ש ברברי הירושלמי בזה, ורבי יוחנן ס״ל דאפ״ה "ירא שמים כגון רב ספרא״ צריך לדקרק גם עייז וכמו שר׳ לעזר ור׳ז דקדקו בוה וחזרו בהם. (וזה שאמר לא ר״ז אדם כשר מחמת עניוות אמר כן בעצמו עליו, עי׳ בפימ), ולכך ס״ל לרבי יוחנן דאינו יכול לקהת העלים וצריך ליתן

כא) ולשיטת המחבר והרש"ש יכולים גם למימר דפלוגתת חזקיה ורבי יוחנן הוא בזה

אחת מהן ולתקן.

סימן א׳

בורר ומניח והיה בורר ומניח בורר ומניח ואסילו כל היום כולו ואעיים שגמר בלבו ליקה לא גתהייב לעשר ואם היה ירא שמים משגמר בלבו מעשר", ואינו מזכיר גם הדין דהלוקת ירק מן השוק ומשך וכוי לא יחזיר עד שיעשר, דמיירי בכל אדם. וכמו שמזכיר הרמבים. ומשמע דס"ל להמחבר דהמתניתין דדמאי והברייתא בביב היינו הך וחד דינא, והברייתא אתי רק לפירושי אינו מוכיר שמים. ולכך אינו מוכיר הק בירא שמים. ולכך אינו מוכיר המחבר אלא האי דינא לחוד דמשגמר בלבו, ושאינו מיירי אלא רק בירא שמים.

ועיין ברשיש שם בבייב שמפרש באמת שהברייתא דמשגמר בלבו חייב לעשר מיירי אפילו משך והגביה ג"כ והא דאינו חייב לעשר אלא רק אם היה ירא שמים כגון רב ספרא שמקיים ודובר אמת בלבבו הוא משום כיון דלא אמר בסיו הדברים שבלב אינם דברים, והיינו דומיא רמתניתין דדמאי שמיירי שמשך, ואפיה אינו חייב לעשר כיא ירא שמים משום דדברים אינם דברים, והיינו דהברייתא מפרשת שבלב להמתניתין דדמאי דרין זה לא מיירי אלא בירא שמים וכן מפרש שם הרש"ש שגם הרישא דקתני דהלוקח ירק מן השוק ובירר והניח אפילו כל היום. כולו לא קנה ולא נתחייב במעשרי, מיירי גיכ אף במשך ואפ"ה איגו הייב לעשר אף ירא שמים מכיון שלא היה בלבו. ומתמה שם על מי שאינו מפרש כן

יט) וביותר יש להסביר דבריו, דהא הרי זה ודאי

וריצוי המוכר וא״כ כל זמן שלא אמר לו להמוכר

בפירוש שרוצה לקנות עדיין לא נתרצה המוכר

להקנותו דהא הרי אינו יודע שרוצה לקנות, ולכך

עריין לא קנה הלוקח ורק בגמר בלבו חייב לעשר

משום ודובר אמת בלבבו.

רא״כ י״ל דגם המחבר היה מפרש דהמשנה דרמאי

לפירושי למתניתין, ושהדין הזה מיירי בירא שמים.

כ) ואולי יש לומר דזהו גם פלוגתת חזקיה ורבי

בירא שמים עסקינן, דחזקיה סובר דזהו דין בכל אדם

וזה שצריך לעשר הוא מדין מכיון שהגביהן, ולכך

ס״ל דיכול גם לעטר מהעלים על הירקות ואין בהם

משום גזל מכיון שהבעיה אינו מקפיר עיז, ומביא

ראיה לדבריו דרק יראי שמים כגון ר׳ לעור וריז

חזרו בהן והחמירו על עצמן אבל כל אדם לא משום

דאין בעהייב מקפיד ע"ז. ולכך ס"ל דיכול להפריש

מהעלים על הירק ואיצ ליתן לו דמים ולתקן, ורבי

יוחנן ס"ל דדין זה רק בירא שמים עסקינן, וא״כ

הרי אדרבה מהמעשה של ר׳ לעזר ור״ז מוכח דירא

שמים אסור לעשות כן, ואיכ ירא שמים אינו יכול

להפריש גם מהעלים, ולכך סיל דצריך ליתן לו דמי

והברייתא בב״ב היינו הך, והברייתא אתי

יוחנן אי זה הדין מיירי בכל אדם או רק

דהקונה אינו יכול לקנות הדבר בלי רשות

П

ציץ אליעזר,